

Gina ȘERBĂNESCU

Doă discursuri destinate

Din modulul de dans prezentat în cadrul Festivalului Național de Teatru, București 2008, am optat să analizez aici **Cvartet pentru o lavalieră și Odă artificialului** (Centrul Național al Dansului București / CNDB), pentru a pune accentul pe două modalități discursive fundamentale opuse care se pot dovedi paradigmatică pentru modul în care corpul, angrenat sau nu în dans (indiferent cum l-am defini) este gândit în arta contemporană autohtonă.

I. La granița dintre corp și sunet

Spectacolul *Cvartet pentru o lavalieră* este o creație a Vavei Ștefănescu, ce ne propune o modalitate de a ne gândi condiția proprie într-o manieră care nu ne permite prea multe alternative de scăpare. Două femei și un bărbat, închiși într-o cabină telefonică, timp de o oră, par a improviza...

Mediul real al manifestării este sunetul, „regizat” de către Julien Trambouze... Spectacolul Vavei Ștefănescu este o instalație constituită din sunet și corpuri... Este un exercițiu al contrastelor care ne vorbește despre relaționare atunci când ea este experimentată la limită, atunci când, exact ca în universul lui Sartre, infernul pot deveni ceilalți. Sunetul creează mediul în care carnea glisează perpetuu tentația propriei imposibilități... Acea de a trece dincolo de capcanele întinse de propria condiție. Acest spectacol vorbește despre noi într-o măsură uneori greu de suportat.

Deși spectacolul este de fiecare dată altul, deși chiar performerii pot fi de fiecare dată alții, a scrie despre acest spectacol nu se poate face decât într-un singur fel. Foarte personal, pentru că e vorba despre fiecare dintre noi, la modul universal, dar și individual, inconfundabil. Vă încredințez gândurile pe care le-am avut cândva despre acest spectacol și care ar fi aceleași, iar și iar – indiferent dacă în cabină s-ar succeda, în diverse tipuri de logică (neintenționat) combinatorie – Mihaela Dancs, Carmen Coțofană, Adrian Stoian, Vava Ștefănescu, Mihai Mihalcea sau Florin Fieroiu (am avut șansa de a vedea aproape toate variantele spectacolului...):

„Nu știi dacă faptul că obișnuința e a doua natură e un lucru bun... Introduce relaxare acolo unde ar trebui acutizată atenția și generează reflexivitate pretins-obiectivă acolo unde vinovăția ar trebui să aibă efect coroziv...”

*Pe mine personal, **Cvartetul pentru o lavalieră** m-a făcut să mă simt vinovată în sensul cel mai benefic cu putință...*

«Cum e să stai cu nasul cufundat în filosofia lumii și să te simți complet nevinovată de înghesuiala de la metrou?... Nu ți-a spus Dostoievski că „toți suntem vinovați pentru tot?”... Ce tupeu, să te apuce mizantropia la metrou, ca și cum tu nu ai face parte din mulțime, ca și cum tu ești binecuvântarea Pământului coborâtă printre ei și ar trebui să îți întindă covorul roșu când te îndrepti spre Magistrala 1 la Unirii... Poate că nenea ăsta care e împins de mulțime către tine, tocmai a inventat ceva benefic pentru societate și tu îl tratezi ca pe unul care îngroașă rândurile! Ai citit degeaba Kant!»

*Genul acesta de dialog interior îl aveam cu mine atunci când am urmărit prima repetiție a **Cvartetului**...*

M-am așezat confortabil pe scaun... Mă urăsc un pic... am simțit că am venit la un spectacol... și nu e permis așa ceva... Trezește-te!!!... NU AI VENIT LA SPECTACOL!

Ești aici ca să intri în cabină... de câte ori e nevoie... dar nu... Mă relaxez... îmi e bine... De ce? Categorie, obișnuința nu e cel mai bun lucru din lume... Alienează!

În acest spațiu minuscul avem atât de mult loc, încât nu ne mai găsim...

Și sunetul lărgiște deșertul dintre noi...

Am început să vorbesc la persoana întâi în numele lor..." (Agenda LiterNet, iunie 2008)

II. Corpul „citibil“ oricum

E poate un lucru bun să citim, înainte de spectacol, ce cred coregrafii despre ceea ce vom vedea... Pentru că nu e ușor lucru să descifrezi fraze asumate în corp. *Odă artificialului*, spectacolul Mariei Baroncea, în care îi putem vedea pe Eduard Gabia, Florin Flueraș și pe coregrafă însăși, nu permite lectura a ceea ce se întâmplă în spectacol în ce cheie vrem noi, dacă ne scuturăm la intrarea în sală de toate definițiile despre dans. Nu voi vorbi despre abstractizare, pentru că nu se vrea... Nu voi conota, denota, semnifica, hermeneutiza, pentru că nu se vrea și poate nu e cazul (nu se vrea de către o anumită zonă a artei coregrafice de la noi pe care aleg să o respect, abținându-mă de la căutarea de sensuri, deși ar trebui să afle că, de obicei, „eșuezi“ în ceea ce combați)... Nu voi căuta sensul exact în primul rând pentru că nu se vrea, în a doilea rând pentru că ar fi zadarnic: orice sens în acest tip de spectacol poate sări de oriunde, ceea ce e la fel de valid ca faptul că sensul nu ar putea sări de undeva...

Voi da cuvântul Mariei Baroncea, pentru a afla ce se vrea a fi „citi“ în acest spectacol:

„Când eram mică puteam să fiu copac. Acum vreau să pot să fiu mică. Informații puține înseamnă contexte puține. Până la urmă, fără aceste lucruri chiar crezi că poți să fii copac. Există o asociere a informațiilor care creează contexte. În spectacole, de obicei, încercăm să redăm contexte logice în concordanță cu ceea ce știm din viața sau încercăm să creăm noi contexte, să le ducem mai departe. Spațiul scenic este un loc bun pentru astfel de încercări. Este la fel ca mine când eram mică, nu are informație, contexte, este neutru.

Câte contexte inventează copiii?

Eu aveam trei prieteni imaginari de care nu știa nimeni. Eram, pe rând, fiecare dintre ei, aveam trei vieți noi, trei corpuri noi, trei experiențe noi, trei contexte noi.

Viața noastră e construită din contexte, construite în mare parte de alții, de ceilalți, îndepărtate, dar care au legătură cu tine, pentru că trebuie să îți cont de ele. Acțiunile mele, vorbesc despre mine și sunt citite în cadrul acestor contexte.

Dar cum vorbesc acțiunile mele în momentul în care nu știi contextul, în momentul în care înțelegi logica acțiunilor, însă nu ai scopul, nu ai timpul acțiunilor, spațiul.

În continuare, am să scriu „dezvăltare“ și acest cuvânt nu este scris greșit, doar că este scris în alt context, în care litera o nu există.

Ceea ce apare în urma contextelor ascunse, a logicii fără de context știut, a ceea ce vezi și nu înțelegi, însă simți, îți place.

Ca atunci când vezi pentru prima oară un animal sau vezi copii jucându-se de la balcon.

Vezi formele logice ale contextelor ascunse, neștiute“.

Asta aflăm înainte de a vedea spectacolul... Intrând acolo, în sală, vedem cum corpul poate fi „citibil“ oricum. Și nu pot să nu mă întreb de ce în acest tip de spectacol prin care mi se impune un singur tip de sens, văd de fapt că, în acest tip de mișcare, corpul poate fi „citibil“ oricum, că acest discurs despre ceva este un discurs despre orice și el devine despre ceva anume doar pentru că mi s-a spus despre ce?

Întrebarea poate fi retorică...